

Sygn. Akt II Cz 1005/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Maria Leszczyńska

Sędziowie: SO Janusz Kasnowski

SO Tomasz Adamski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2014 roku w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku I. M. i T. M.

przeciwko M. K.

o nadanie klauzuli wykonalności

na skutek zażalenia wnioskodawców

na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 21 listopada 2013

roku sygn. akt XII Co 9495/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

II Cz 1005/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyrokom Sądu Rejonowego w Bydgoszczy w sprawie VIII GC 802/11 z dnia 10 lipca 2012 roku i Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w sprawie VIII Ga 196/12 z dnia 4 lipca 2013 roku wydanym w sprawach przeciwko W. K. i L. B. na rzecz wnioskodawców przeciwko M. K..

Sąd I instancji wskazał, że wierzyciel wnosząc o nadanie klauzuli wykonalności w związku z przejściem uprawnień lub obowiązków winien wykazać dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym owo przejście uprawnień. W niniejszej sprawie wnioskodawca wskazał, że przywołanymi wyrokami sądy zasądziły na rzecz wnioskodawców świadczenie pieniężne solidarnie od W. K. i L. B.. W toku postępowania Sąd Rejonowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 10 listopada 2011 roku udzielił wierzycielom zabezpieczenia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej do kwoty 90.000 złotych na stanowiącej wówczas własność pozwanego W. K. zabudowanej nieruchomości w B. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prowadzi księgę wieczystą (...) i hipoteka ta powstała przez wpis dokonany postanowieniem sądu z dnia 5 grudnia 2011 roku. W toku sprawy W. K. zbył tą nieruchomość na rzecz swojej żony M. K. i to od niej obecnie - zdaniem wnioskodawców - mogą oni żądać zaspokojenia z obciążonej nieruchomości. Rozstrzygając w przedmiocie wniosku sąd I instancji wskazał, że na skutek zbycia

nieruchomości obciążonej hipoteką stanowiącą zabezpieczenie wierzytelności nie dochodzi do przejęcia długu, czyli nawiązania stosunku

2

obligacyjnego między wierzycielem hipotecznym, a dłużnikiem hipotecznym, lecz nabywca nieruchomości ma jedynie obowiązek znoszenia ewentualnie kierowanej do niej egzekucji, bądź w celu zwolnienia nabytej nieruchomości od obciążenia hipoteką ma obowiązek spłaty zabezpieczonej wierzytelności. Jeżeli zobowiązany osobiście nie spełnia należnego świadczenia pieniężnego, wierzyciel może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu, co jednak nie zmienia faktu, iż w tym celu musi uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2004 roku, IV CK 606/03). W ocenie sądu warunkiem skutecznego dochodzenia zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipoteką jest uzyskanie przez wierzyciela hipotecznego tytułu wykonawczego przeciwko właścicielowi nieruchomości, zasądzającego od niego zabezpieczoną hipoteką wierzytelność, mimo, że właściciel jest tylko dłużnikiem odpowiadającym rzeczowo. W toku sformalizowanego postępowania klauzulowego sąd nie ma możliwości merytorycznej oceny istnienia, wysokości i wymagalności wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie, a co za tym idzie określenia zakresu odpowiedzialności dłużnika rzeczowego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 roku, II CKN 825/00). Skoro wierzyciele takiego tytułu egzekucyjnego przeciwko M. K. nie przedłożyli, wniosek nie mógł zostać uwzględniony.

Mając powyższe na względzie sąd na podstawie art. 788 § 1 kpc a contrario wniosek oddalił.

Zażalenie na powyższe postanowienie wnieśli wnioskodawcy domagając się jego zmiany poprzez nadanie klauzuli wykonalności zgodnie z wnioskiem i zasądzenie kosztów postępowania klauzulowego. Żalący się podnieśli, że nabywca nieruchomości obciążonej hipoteką nabywa ją wraz z hipoteką i na niego przechodzi obowiązek zaspokojenia wierzyciela i znoszenia wszczętej przez niego egzekucji, a tym samym istnieje podstawa do nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 kpc. Co więcej, skoro między wierzycielem a nowym dłużnikiem rzeczowym nie istnieje żaden stosunek obligacyjny, to

3

brak jest podstaw do wystąpienia z powództwem o zapłatę przeciwko takiemu dłużnikowi rzeczowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 788 § 1 kpc jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku postępowania przeszło na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz tej osoby, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Z art. 65 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynika, że w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością (hipoteka). Z art. 244 § 1 kc wynika natomiast, że hipoteka jest jednym z ograniczonych praw rzeczowych. Ograniczone prawa rzeczowe służące zabezpieczeniu wierzytelności nie uprawniają wierzyciela do jej bezpośredniego zaspokojenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1993 roku, III CZP 67/93). Sens hipoteki polega na tym, by w sytuacji niezaspokojenia od dłużnika osobistego, wierzyciel mógł uzyskać zaspokojenie od dłużnika rzeczowego - do wysokości hipoteki - pomimo tego, że żaden stosunek obligacyjny pomiędzy nimi nie istnieje. Jeżeli zatem zobowiązany osobiście nie spełnia należnego świadczenia pieniężnego, wierzyciel może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu, przedtem jednak musi uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2004 roku, IV CK 606/03).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy podkreślić trzeba, że - wbrew twierdzeniom żalących - na M. K. nie przeszedł żaden obowiązek zapłaty świadczenia pieniężnego obciążający W. K.. Jako nowonabywca nieruchomości obciążonej hipoteką

4

obowiązana jest ona jedynie do znoszenia ewentualnej egzekucji skierowanej do nieruchomości przez nią nabytej, do jej wszczęcia niezbędne jest jednak posiadanie przez wierzyciela przeciwko niej tytułu wykonawczego - tak jak wobec każdego innej osoby odpowiadającej z tytułu zabezpieczenia wierzytelności dłużnika głównego. Odpowiedzialność nowonabywcy nieruchomości obciążonej hipoteką (jak każdej innej osoby odpowiadającej z tytułu zabezpieczenia wierzytelności) jest bowiem samodzielną odpowiedzialnością tej osoby, odrębną od odpowiedzialności dłużnika osobistego, a nie - jak argumentują skarżący - odpowiedzialnością następczą wobec dłużnika osobistego. Zgodnie bowiem z twierdzeniem żalących się M. K. odpowiadałaby - wobec przejścia obowiązku - w miejsce W. K. (jako zbywcy nieruchomości wobec którego wierzyciel dysponuje tytułem wykonawczym jako wobec dłużnika osobistego), gdy tymczasem odpowiada ona samodzielnie jako odpowiedzialna rzeczowo. Takie twierdzenie skarżących sprzeczne jest z istotą hipoteki i nie może zostać zaakceptowane przez sąd odwoławczy.

Podzielając ustalenia i argumentację sądu i instancji, wobec braku przesłanek do nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 kpc, Sąd Okręgowy zażalenie uznał za niezasadne i na podstawie przepisów art. 385 kpc w zw. z art. 397 §2 kpc je oddalił.